

MOLIYAVIY LOGISTIKA. LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH TIZIMIDA TOVAR BELGILARI VA SERTIFIKATSIYALASH

Ravshanova Marjona

*Buxoro Davlat Universiteti Iqtisodiyot va turizm fakulteti
3-1AGB-21 guruh talabasi*

Saidova F.K.

*Buxoro Davlat Universiteti
Yashil iqtisodiyot va agrobiznes kafedrasi katta o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada moliyaviy logistika va logistik xizmat ko'rsatish tizimida tovar belgilari va sertifikatsiyalash jarayonlari o'rganiladi. Moliyaviy logistikaning asosiy jihatlari, uning logistika tizimidagi o'rni va ahamiyati ko'rib chiqiladi. Shuningdek, tovar belgilari va sertifikatsiyalash jarayonlarining logistik xizmat ko'rsatish tizimidagi o'rni ham tahlil qilinadi. Maqolada nazariy tadqiqotlar, statistik ma'lumotlar va amaliy misollar asosida xulosalar va takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Moliyaviy logistika, logistika tizimi, tovar belgilari, sertifikatsiyalash, logistik xizmat ko'rsatish.

Moliyaviy logistika logistika tizimlari orqali moliyaviy oqimlarni boshqarish jarayonidir. Bozor iqtisodiyoti sharoitida korxonalar uchun logistik tizimlarda moliyaviy boshqaruv muhim o'rin tutadi. Logistik xizmat ko'rsatish tizimida tovar belgilari va sertifikatsiyalash jarayonlarining muhimligi korxonada mahsulotlari sifatini ta'minlash va ularni iste'mol bozoriga yetkazib berish jarayonlarida namoyon bo'ladi. Ushbu maqolada moliyaviy logistika va logistik xizmat ko'rsatish tizimida tovar belgilari va sertifikatsiyalashning ahamiyati, ularning boshqaruv tizimlariga ta'siri hamda ularni yanada takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Moliyaviy logistika logistik tizimlarida moliyaviy oqimlarni boshqarish va optimallashtirish bilan shug'ullanadigan yo'nalish hisoblanadi. Ushbu jarayonlar moliyaviy resurslarning o'z vaqtida va samarali taqsimlanishini ta'minlashga qaratilgan. Moliyaviy logistika jarayonlari korxonaning umumiy logistika tizimiga kiritilib, mahsulot yetkazib berish, xarajatlarni optimallashtirish, moliyaviy tavakkallarni boshqarish kabi vazifalarni o'z ichiga oladi.

Moliyaviy logistika

Moliyaviy logistika deganda korxonaning logistik faoliyati davomida yuzaga keladigan moliyaviy oqimlarni boshqarish, ya'ni tovarlar xarid qilinishi, yetkazib berilishi va tarqatilishi jarayonidagi xarajatlar va daromadlar monitoringi tushuniladi. Moliyaviy logistikaning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Moliyaviy oqimlarni rejalashtirish: Tovarlar xarid qilish, ishlab chiqarish va

tarqatish jarayonida moliyaviy xarajatlarning oldindan rejalashtirilishi.

- Xarajatlarni optimallashtirish: Logistik tizimdagi xarajatlarning kamaytirilishi va ularning samaradorligi oshirilishi.

- Moliyaviy xavflarni boshqarish: Logistik jarayonlar davomida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan moliyaviy xavflarni aniqlash va ularni boshqarish.

- Moliyaviy ko'rsatkichlarni monitoring qilish: Moliyaviy oqimlarning doimiy kuzatib borilishi va nazorat qilinishi.

- Logistik faoliyatda kapitalni boshqarish: Moliyaviy resurslarning samarali taqsimlanishi va ulardan oqilona foydalanish.

Moliyaviy logistika samaradorligi asosan ta'minot zanjirlarida moliyaviy oqimlarni oqilona boshqarish, korxonada mablag'larini to'g'ri yo'naltirish va risklarni minimallashtirish orqali ta'minlanadi.

Logistik xizmat ko'rsatish tizimi

Logistik xizmat ko'rsatish tizimi - bu tovarlarni ishlab chiqaruvchidan iste'molchigacha yetkazib berish jarayonida amalga oshiriladigan xizmatlar majmuyi hisoblanadi. Bu jarayonda logistik xizmatlarning asosiy turlari quyidagilar:

- Transport xizmatlari: Mahsulotlarni manzildan manzilga yetkazish jarayonini amalga oshirish.

- Omborxonada xizmatlari: Mahsulotlarni saqlash, ularni joylashtirish va saqlash sharoitlarini ta'minlash.

- Yuklarni saqlash va qayta ishlash: Mahsulotlarni qadoqlash, tartibga solish, saralash va qayta yuklash.

- Ma'lumotlar almashinuvi: Logistik tizimda axborotlar almashinuvini ta'minlash va monitoring qilish.

- Qo'shimcha xizmatlar (qadoqlash, markalash, sertifikatlash): Mahsulotni bozorga moslashtirish jarayonlari.

Tovar belgilari va sertifikatsiyalash

Tovar belgisi

Tovar belgisi – bu tovar yoki xizmatni boshqa kompaniya yoki xizmatlardan farqlashga imkon beradigan nom, belgi, rasm, rang yoki kombinatsiyadir. Tovar belgilarini ro'yxatdan o'tkazish va himoya qilish muhim ahamiyatga ega.

Tovar belgilari quyidagicha ajratiladi:

- Mahsulot belgilari: Tovarni boshqa mahsulotlardan farqlash uchun qo'llaniladi.

- Xizmat belgilari: Xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar tomonidan qo'llaniladi.

- Kollektiv belgi: Bitta tashkilot guruhiga tegishli bo'lgan mahsulotlar yoki xizmatlarni belgilash uchun ishlatiladi.

Sertifikatsiyalash

Sertifikatsiyalash mahsulotlarning muayyan standartlarga yoki texnik talablarga mosligini aniqlash va tasdiqlash jarayoni. Sertifikatsiyalash jarayoni quyidagilardan

iborat:

- Mahsulotning sifat va xavfsizlik talablariga mosligini tekshirish;
- Sinovlar o'tkazish;
- Sertifikat berish (sertifikatlash hujjatini rasmiylashtirish);
- Sertifikatning amal qilish muddatini nazorat qilish.

Sertifikatsiyalashning asosiy turlari quyidagilardir:

- Majburiy sertifikatsiyalash: Qonunchilik talablariga muvofiq amalga oshiriladigan sertifikatsiya turi.

- Ixtiyoriy sertifikatsiyalash: Iste'molchi yoki ishlab chiqaruvchi tashabbusi bilan amalga oshiriladigan sertifikatsiya turi.

Moliyaviy logistika va logistik xizmat ko'rsatish tizimida tovar belgilari va sertifikatsiyalash jarayonlari bir-biri bilan uzviy bog'liq. Ular korxonalar uchun raqobatbardoshlikni oshirish va bozor talablari darajasiga moslashish imkonini beradi. Moliyaviy logistika va sertifikatsiyalash jarayonlari o'rtasidagi aloqalarni yanada samarali tashkil etish uchun innovatsion yondashuvlar qo'llanilishi maqsadga muvofiqdir.

Xulosa

Moliyaviy logistika, tovar belgilari va sertifikatsiyalash tizimlari bugungi kunda global miqyosda muhim ahamiyatga ega. Moliyaviy oqimlarni boshqarishning samarali yo'llari orqali korxonalar faoliyatini optimallashtirish mumkin. Tovar belgilarini ro'yxatdan o'tkazish va mahsulotlarni sertifikatsiyalash esa korxonaning raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Ushbu maqolada moliyaviy logistika va logistik xizmat ko'rsatish tizimida tovar belgilari va sertifikatsiyalash jarayonlarining ahamiyati tahlil qilindi. Aniqlangan omillar asosida quyidagi takliflar ilgari surildi:

- Logistik tizimlarda tovar belgilari va sertifikatsiyalash jarayonlarini avtomatlashtirishni kuchaytirish.

- Sertifikatsiyalash jarayonlarini boshqarishda axborot texnologiyalarini kengroq qo'llash.

- Moliyaviy logistika jarayonlariga tovar belgilari va sertifikatsiyalashning ta'sirini doimiy monitoring qilish.

Adabiyotlar:

1. Attanasio OP, Guiso L, Jappelli T: The Demand for Money, Financial Innovation, and the Welfare Cost of Inflation: An Analysis with Household Data. J. Polit. Econ. 2002; 110(2): 317–351.

2. Baruffaldi G, Sternberg H: Chains in Chains- Logic and Challenges of Blockchains in Supply Chains. Proceedings of the 51st Hawaii International Conference on System Sciences. 2018; 3936–3943. Publisher
3. Barykin SE: Financial logistics model calculations.xls. figshare. Dataset. 2022.
4. Barykin SE, Borisoglebskaya LN, Provotorov VV, et al.: Sustainability of Management Decisions in a Digital Logistics Network. Sustainability. 2021; 13(16): 9289.
5. Ogden WA, Sundaram S: A Model for Optimal Utilization of a Firm's Line of Credit. J. Financ. Strateg. Decis. 1998; 11(1): 27–35.
6. Barykin SY, Kapustina IV, Sergeev SM, et al.: Developing the Physical Distribution Digital Twin Model within the Trade Network. Acad. Strateg. Manag. J. 2021; 20(1): 1–18.
7. Shmatko A, Barykin S, Sergeev S, et al.: Modeling a Logistics Hub Using the Digital Footprint Method—The Implication for Open Innovation Engineering. J. Open Innov. Technol. Mark. Complex. 2021; 7(1): 59.